

**SÜNDÜ KƏNDİNİN FLORASINDAN BOTANİKANIN
TƏDRİSİNDƏ İSTİFADƏ TƏCRÜBƏSİNDƏN****Ə.C.SEYİDƏHMƏDOV***Qobustan rayonu Sündü kənd orta məktəbi*

Qobustan rayonunun ot bitkilərinin zəngin sahələrindən olan Sündü kəndində aparılan tədqiqat nəticəsində toplanmış bitkilər 58 fəsilə, 225 cins və 406 növü təşkil edir.

Növlərin miqdarı ən çox olan fəsilələr mürəkkəbçiçəklilər (Asteraceae), kəpənəkçiçəklilər (Papilionaceae), dodaqçiçəklilər (Lamiaceae), taxıllar (Poaceae), zənbaqçiçəklilər (Liliaceae), çətirçiçəklilər (Apiaceae), xaççiçəklilərdir (Brassicaceae).

Bu fəsilələrə aid olan növlər floradakı növlərin 61,58%-ni təşkil edir. Toplanmış bitkilərin əksəriyyətinin dərman, vitamin, qida, yem, bal verən aşı maddəsi, boyaq, dekorativ və ədviyyat əhəmiyyəti vardır.

Toplanmış bitkilər botanikanın tədrisi zamanı dərslər materiallarının morfoloji, sistematik və bioloji-aqrotexniki təhlillər aparmaqla öyrədilməsini xeyli asanlaşdırır.

Azərbaycan bir sıra dərman xammalı ilə dünyada görkəmli yer tutur ki, bu xammal da müxtəlif növlü, qiymətli dərman bitkilərindən alınır. Məsələn, üskükotu, dağturpu, xanımotu, dəlibəng, bat-bat, santoninli yovşan, ayıdöşəyi, əvəlik, pişikotu (valerian) südotu, gülxətmi və b. belə bitkilərdəndir. Həmin bitkilərin yetişməsində Azərbaycana xas olan əlverişli ekoloji şərait zəmin yaradır.

Əhalinin ərzaq məhsullarına artmaqda olan tələbatını təmin etmək üçün dənli bitkilərlə yanaşı heyvandarlıq məhsullarına da böyük ehtiyac vardır. Mal-qaranın və quşların məhsuldarlığını yüksəltmək, habelə sayını artırmaq üçün yenilik dənli bitkilər, çoxillik və birillik ot bitkilərinin əkilib becərilməsi ilə yanaşı, təbii yem ehtiyatlarını və istifadə edilməsi yollarını da öyrənmək biologiya elminin qarşısında duran vəzifələrdəndir.

İnsanlar bir çox cəhətdən: yeyinti, geyim, inşaat materialları, yanacaq, dərman bitkiləri, atmosferin oksigen qazı ilə təmin olunması və s. əhəmiyyətinə görə bitkidən asılı olmasına baxmayaraq, özü də bitkilər aləminin dəyişdirilməsində böyük rol oynayan əsas amillərdəndir. İnsan, əl dəyməmiş çölləri şumlayır, meşə zolaqları salır, keçilməz meşələri, kolluqları qırır, bataqlıqları qurudur,

səhraları əkin sahəsinə çevirir, çılpaq yerləri yaşıllaşdırır, xeyirli bitkilərin artması üçün əlverişli şərait yaradıb, zərər verənlərini tələf edir və beləliklə, təbiəti dəyişdirir.

Pedaqoji fəaliyyətimin ilk günlərindən gələcəyin intellekti olan şagirdlərə ana təbiəti sevmək, ondan faydalanmağı və qorumağı öyrətməyi ümdə vəzifə kimi qarşıma məqsəd qoymuşam. Ona görə də yaşadığımız ərazinin flora və faunasının öyrənilməsi həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur.

Bu məqsədlə sinifdən xaric və məktəbdən kənar tədbirlərdə şagirdlərlə ətraf mühitin öyrənilməsi və tədqiqinə, onun mühafizə məsələlərinə xüsusi diqqət yetirildi, tədris proqramının dərin və möhkəm mənimsənilməsinə kömək edəcək təbii materialları herbəri, kolleksiya, müqəvva, yaş və quru preparatlar, paylama materialları və s. ətraf mühitdən topladıq.

“Orta ümumtəhsil məktəblərində biologiyanın tədrisinin metodik təminatı” adlı tədqiqat işinin əsasını təşkil edən əyani vəsaitlərin hazırlanması, onlardan istifadənin imkan və yolları baxımından Qobustan rayonunun Sündü kəndi ətrafında yayılmış ot bitkilərinin öyrənilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Qobustan rayonu Böyük Qafqaz sıra dağlarının cənub hissəsində Qobustanın yarımsəhra sahəsində yerləşir.

Ərazidə relyef və iqlimin müxtəlifliyi bitki növlərinin zənginliyinə səbəb olmuşdur. Ərazinin ot bitkilərinin zəngin sahələrindən olan Sündü kəndində aparılan tədqiqat nəticəsində aşkar edilmiş florasında (Azərbaycan florası I-VIII cildlər ali bitkilərin 125 fəsiləsi vardır) olan 58 fəsilə Azərbaycan florasında olan fəsilələrin 46,40 faizini, 225 cins Azərbaycan florasında olan cinsin 24,17 faizini, 406 növ isə Azərbaycan florasında olan 4500 növlərin 9,02 faizini təşkil edir.

Sündü kəndinin florasında toplanan ali bitkilərin fəsilə, cins və növlərinin miqdarı aşağıdakı 1-ci cədvəldə verilmişdir. Həmin cədvəldən görünür ki, kəndin florasında növlərin miqdarı ən çox olan fəsilələr aşağıdakılardır: Mürəkkəbçiçəklilər, Kəpənəkçiçəklilər, Dodaqçiçəklilər, Taxıllar, Zambaqçiçəklilər, Çətirçiçəklilər, Xaççiçəklilərdir. Bu fəsilələrə aid olan növlər floradakı növlərin 61,58 faizini, qalan 52 fəsilənin növləri isə floradakı növlərin 38,42 faizini təşkil edir.

Cədvəl 1

Sündü kəndinin ətrafında olan ali bitki fəsilələrindəki cinslərin və növlərin miqdarı

Sıra №-si	Fəsilələrin adları		Cinslərin miqdarı	Növlər	
	Latınca	Azərbaycanca		Sayı	%-lə miqdarı
1	2	3	4	5	6
1	Asteraceae Dumort.	Mürəkkəbçiçəklilər	35	60	14,78
2	Fabaceae Lindl.	Kəpənəkçiçəklilər	14	53	13,05
3	Lamiaceae Lindl.	Dodaqçiçəklilər	23	38	9,36

1	2	3	4	5	6
4	Poaceae Barnhart.	Taxıllar	17	36	8,87
5	Liliaceae Juss	Zambaq	11	22	5,42
6	Apiaceae Lindl.	Çətirçiçəklilər	12	21	5,17
7	Brassicaceae Burnett	Xaççiçəklilər	16	20	4,92
8	Scrophulariaceae Juss.	Keçiqulağı	7	13	3,20
9	Orobanchaceae Vent.	Orobans	9	12	2,96
10	Ranunculaceae Juss.	Qurdboğan	4	8	1,97
11	Rubiaceae Juss.	Boyaqotukimilər	4	8	1,97
12	Primulaceae Vent.	Novruzçiçəyi	3	7	1,72
13	Rosaceae Juss.	Gülçiçəklilər	5	7	1,72
14	Chenopodiaceae Vent.	Tərəçiçəklər	4	7	1,72
15	Caryophyllaceae Juss.	Qəranfilçiçəklilər	2	6	1,48
16	Ceraniaceae Juss.	Ətirşahçiçəklilər	2	6	1,48
17	Orchidaceae Juss.	Səhləbçiçəklilər	1	6	1,48
18	Iridiaceae Juss.	Süsançiçəklilər	3	6	1,48
19	Poluqonaceae Juss.	Qırxbuğumkimilər	3	6	1,48
20	Papaveraceae Juss.	Xaşxaşçiçəklilər	2	4	0,99
21	Solanaceae Juss.	Badımcənçiçəklilər	3	4	0,99
22	Aposynaceae Lindl.	Kəndir	2	3	0,74
23	Linaceae Dum	Kətan	1	3	0,74
24	Plantaginaceae Juss.	Bağayarpağı	2	3	0,74
25	Citaceae Lindl.	Çoban qarğısı	2	3	0,74
26	Campanulaceae Juss.	Zəngçiçəyikimilər	1	3	0,74
27	Malvaceae Juss.	Əməkömeciçiçəklilər	1	2	0,49
28	Cucurbitaceae Hall	Qabaqkimilər	2	2	0,49
29	Valerianaceae Duport	Pişik otu	1	2	0,49
30	Ranunculaceae Juss.	Qaymaççiçəklilər	2	2	0,49
31	Crassulaceae DC.	Dovşankələmi	2	2	0,49
32	Orobanchaceae Lindl	Kəhrəkimilər	1	2	0,49
33	Ziqophyllaceae R.Br.	Həlməl	2	2	0,49
34	Violaceae Batsch	Bənövşəkimilər	1	2	0,49
35	Cannabaceae Lindl	Cətənəkimilər	2	2	0,49
36	Berberidaceae Juss.	Zirincçiçəklilər	1	1	0,25
37	Onoqraceae Juss.	Onoqra	1	1	0,25
38	Oleaceae Lindl	Zeytun	1	1	0,25
39	Urticaceae Lindl	Gicitikankimilər	1	1	0,25
40	Dipsacaceae Lindl	Fırça otu	1	1	0,25
41	Rezedaceae D.C	Rezeda	1	1	0,25
42	Asclepiadaceae Lindl	Quduzotu	1	1	0,25
43	Hypericaceae Juss.	Dazı	1	1	0,25
44	Juncaceae Juss.	Cığkimilər	1	1	0,25
45	Rutaceae Juss	Sədoçiçəklilər	1	1	0,25
46	Plumbaginaceae Lindl	Quruşunçiçəyi	1	1	0,25
47	Euphorbiaceae Juss.	Südləyənkimilər	1	1	0,25
48	Verbenaceae J.St.-Hil	Minaçiçəyi	1	1	0,25
49	Gentianaceae Dumort	Acıçiçək	1	1	0,25
50	Polyqolaceae Lindl	Süd otu	1	1	0,25
51	Boraginaceae Juss.	Sümürkənçiçəklilər	1	1	0,25
52	Convolvulaceae Juss.	Sarmaşığıçəklilər	1	1	0,25
53	Oxalidaceae Lindl	Turşəng	1	1	0,25
54	Araceae Juss.	Danaayağı	1	1	0,25
55	Caprifoliaceae Vent	Doqquzdon	1	1	0,25
56	Capparaceae Juss.	Kəvərçiçəklilər	1	1	0,25
57	Cyperaceae Juss.	Gülçiçəklilər	1	1	0,25
58	Cuscutaceae Dumort.	Qızılsarmaşığıçəklilər	1	1	0,25
Cəmi			225	406	100,0%

Bu məlumatlardan məlum olur ki, kəndin florasında əsas

yerləri mürəkkəbçiçəklilər, kəpənəkçiçəklilər, dodaqçiçəklilər, taxıllar, zambaq, çətircicəklilər və xaççiçəklilər tutur.

Məlumdur ki, təkamül prosesində bitkilər xarici mühütlə qarşılıqlı təsir nəticəsində müəyyən torpaq-iqlim şəraitinə uyğunlaşmış və həyatı formalar əmələ gətirmişdir.

Kənd ətrafı bitkilərin əsas ekoloji qruplarını mezofitlər və kserofitlər təşkil edir. Burada efimerlər və efimeroidlər, yeni öz inkişafını ilin rütubət və istilik cəhətdən ən elverişli dövründə keçirib tamamlayan bitkilər yaşayır ki, bunlara misal cincilim, ətirli bənövşə, quşəppəyi, titrəkvari tonqalotu və s. bitkiləri göstərmək olar.

Kserofit bitki qrupasına ilin ən quraqlıq və isti yay dövründə də öz vegetasiyasını davam etdirən çoxillik bitkilər daxildir. Bu qrup bitkilərə qırıxıq gülxətmi, adi dəvətikanı, adı çayır, itxiyarı, alçaq əməköməci, gəvən, və başqalarını misal göstərmək olar.

Aşağıdakı 2 nömrəli cədvəldə kənd ətrafında bitən bitkilərin həyatı formaları haqqında məlumat verilir.

Cədvəl 2

Sündü kəndi ərazisi bitkilərin həyatı formaları

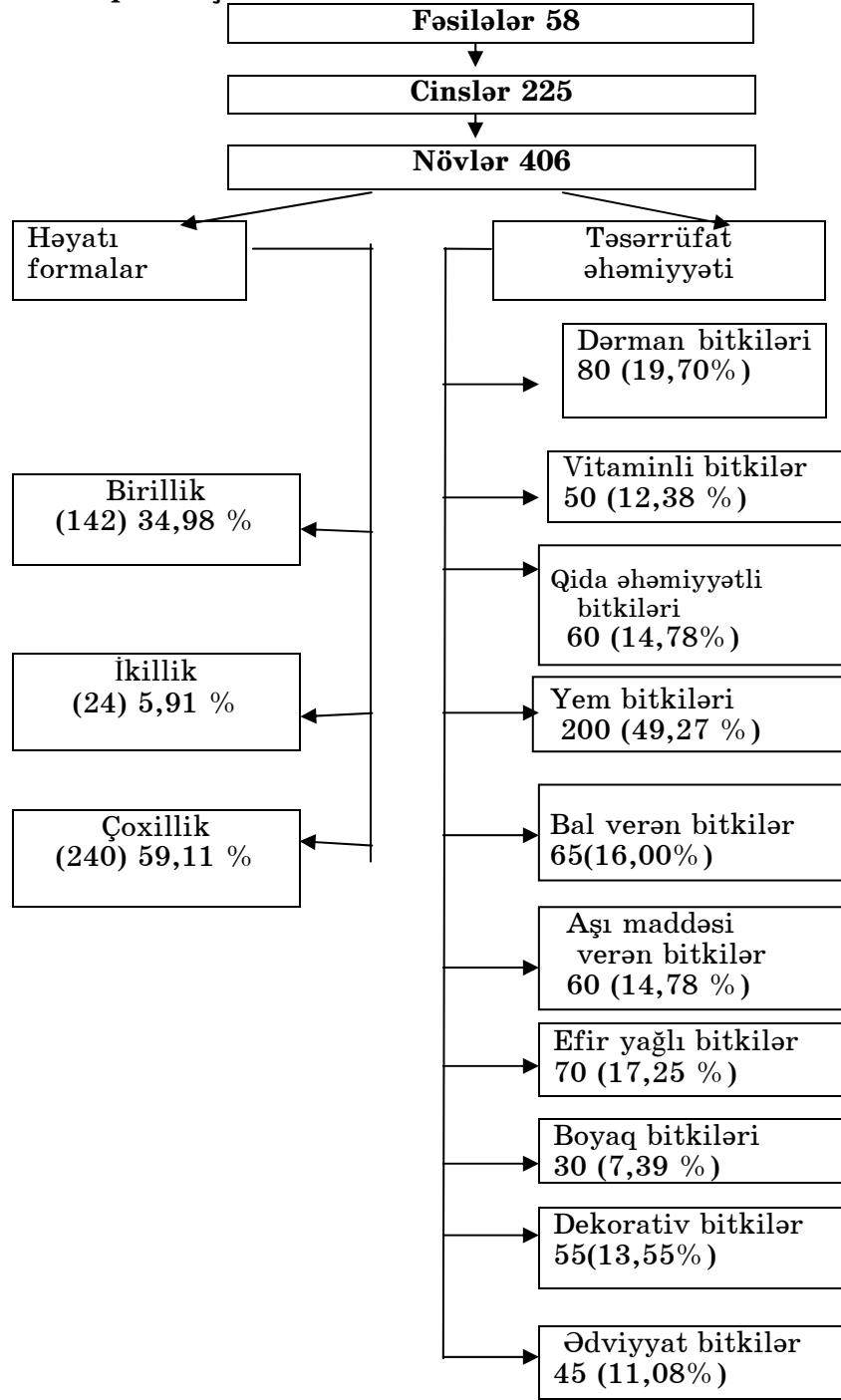
Həyatı formalar	Növlərin miqdarı	Növlərin ümumi miqdarına nisbəti (%-lə)
Birillik otlar	142	34,98
İkiillik otlar	24	5,91
Çoxillik otlar	240	59,11
CƏMİ:	406	100,0 %

Cədvəldən görünür ki, Sündü kəndi ətrafında toplanmış bitkilərin əksəriyyəti çoxillik bitkilərdir ki, bu da floranın 59,11 faizini təşkil edir. Növlərin miqdarına görə ikinci yeri birillik ot bitkiləri tutur ki, bunlar da floranın 34,98 faizini, üçüncü yeri isə ikiillik bitkilər tutur ki, bunlar da floranın 5,91 faizini təşkil edir.

Sündü kəndi ətrafında ot bitkilərinin əksəriyyətinin dərman, vitamin, yeyinti, yem, balverən, aşı maddəsi, boyaq, bəzək və ədviyyat əhəmiyyəti vardır. Bunu 3 sayılı aşağıdakı cədvəldən görmək olar.

Toplanmış bitkilərin içərisində 80-ə yaxın xalq təbabətində istifadə olunan dərman bitkisi aşkar edilmişdir ki, bunlardan ən çox rast gələn itburnu, kəklikotu, boymadərən, gülxətmi, pişikotu, yovşan, daziotu, kəsni, adaçayı, xoruzgülü, xəşənbül, quş əp-pəyi, bağayarpağı, biyan, razyana, novruzçiçəyi, bat-bat, andız, yarpız və s. cinslərə aid olan bitkilərdir.

Toplanmış bitkilərin floristik analizi

Kənd ətrafından 50 növə qədər vitaminli bitki yayılmışdır. Bunlardan baldırğan, cacıx, yemlik, itburnu, turşəng, əvəlik, quzulağı, pərpərən, quşəppəyi, dağnanəsi, yarpız, adı zirə, razyana, qazayağı, gicitikan, əməköməci, poruq, turşəng, zirinc və s. bitkilərdir.

Kənd ətrafı florasında 60-a qədər qida əhəmiyyətli və 200-ə yaxın yeni bitgisi aşkar edilmişdir. Yem bitkilərindən taxıllar fəsiləsinin nazıkbaldır, arpa, çayır, tülküquyruğu, çobantoxmağı və s. cinsləri, paxlalılar fəsiləsindən üç yarpaq yonca, qarayonca, lərgə, xəşənbül, xaşa və s. cinsləri geniş yayılmışdır.

Florada bal verən bitkilərin geniş yayılması burada arıçılığın inkişafı üçün əlverişli şərait yaradır. Ən mühüm bal verən bitkilərə dəvətikanı, güllülcə, gülxətmi, xəşənbül, kəklikotu, südotu, fırçaotu, cincilim, xaşa, yemlik, bənövşə və başqaları daxildir.

Florada efir-yağlı bitkilərin də geniş ehtiyatı vardır. Bunlara boymadərən, ətirşah, yabanı kök, dağ kişnişi, məryəm otu, qazayağı, başlıq otu, novruzçiçəyi, bozalaq, çilədağ, çobanyastığı, sığırquyruğu, lalə, altılıçəkli quşqonmaz, və s. bitkiləri göstərmək olar.

Kəndin florasında boyaq əhəmiyyətli bitkilərin də zəngin ehtiyatı mövcuddur. Bunlardan dazı, yovşan, üzərlik, qırxbuğum, kəndalaş, andız, ulax qanqalı, cincilim, biyan, əvəlik, boyaqotu, dilqanadan, gicitikan, rezeda, xəşəmgül, ətirşah, zirinc və s. toxuculuq sənayesi üçün əvəssiz xammaldır.

Kəndin florasında aşı maddəli bitkilərin də böyük ehtiyatı vardır. Aşı maddələri gön-dəri istehsalında, mədə-bağırsaq xəstəliklərinin müalicəsində geniş istifadə olunur. Kənd ətrafında əvəlik, boymadərən, itburnu, qırxbuğum, quşqonmaz, dazotu, fırçaotu, bağayarpağı, yovşan, dəvətikanı, üzərlik, cacıq, andız, quzulağı, biyan, quşəppəyi, kəklikotu və s. aşı maddəsi çoxdur.

Kənd ətrafında aşkar edilmiş gülxətmi, çöl laləsi, kolvari yasəmən, poruq, başlıq otu, maya, ətirşah, bənövşə, dağ laləsi, çobanyastığı, xoruzgülü, vaxtsiz çiçək, səhləb, şiyav, hibiskus, novruzçiçəyi, qurdotu və s. bitkiləri evlərdə, dibçəklərdə, həyətlərə, yol kənarına bəzək bitkisi kimi becərmək olar.

Orta ümumtəhsil məktəblərinin VII sinfində botanika kursunda örtülütoxumlu (çiçəkli) bitkilər şöbəsinin tədrisinə proqramda (2002-ci il) 16 saat vaxt verilmişdir. Bu müddətdə çiçəkli bitkilərin doqquz fəsiləsinin öyənilməsi nəzərdə tutulur. Bunlardan ikiləpəlilər sinfinin xaççiçəklilər, gülcüçəklilər, paxlalılar (kəpənəkçiçəklilər), badımcançiçəklilər, mürəkkəbçiçəklilər, əməköməciçiçəklilər, üzüm fəsilələri, birləpəlilər sinfinin isə taxıllar və zanbaq fəsiləsi tədris olunur. Həmin fəsilələrə aid olan bitkilər Azərbaycanda, o cümlədən, Sündü kənd ətrafında geniş yayılmışdır. Onların əksəriyyətinin böyük xalq təsərrüfat əhəmiyyəti vardır. Ona görə də botanika dərslərində ayrı-ayrı fəsilələr öyrənilərkən şagirdlər yerli florada hər bir fəsilənin tipik nümayəndələri misalında o bitkinin botaniki əlamətləri, sonra isə cins və həmin cinsdən olan ayrı-ayrı

növlərin xüsusiyyətləri ilə yaxından tanış olurlar. Bundan sonra fəsilənin müxtəlif növlərini və cinslərini fərqləndirən, əlamətləri, fəsilənin bütün nümayəndələrinə xas olan səciyyəvi xüsusiyyətləri nəzərdən keçirirlər. Eyni zamanda şagirdlər həmin fəsiləyə aid olan mədəni bitkilərin təsərrüfat əhəmiyyəti, onların aqrotexniki qaydada becərilməsi ilə tanış olurlar.

Bütün yuxarıda göstərilənlər botanikanın tədrisi zamanı dərslər materiallarının morfoloji, sistematik və bioloji-aqrotexniki təhlillər aparılaraq öyrənilməsinə xeyli asanlaşdırılır. Mövzuların göstərilən plan üzrə öyrənilməsi metodik cəhətdən daha sərfəlidir. Çünki, dərslər belə aparıldıqda, şagirdlər öyrəndikləri materialların müvafiq elementlərini və xarakterik xüsusiyyətlərini asanlıqla başa düşürlər.

Botanika dərslərində şagirdlər ayrı-ayrı bitkilərin morfoloji əlamətləri haqqında konkret təsəvvür əldə etməklə bərabər, onların ekologiyasını, bitkilər aləmindəki mövqeyini və müxtəlifliyinin səbəblərini aydın başa düşürlər. Eyni zamanda bitkilərin təyin edilməsi qaydaları ilə əməli tanış olurlar.

Dərs materiallarının sistematik xarakterdə öyrənilməsinin çox böyük praktik əhəmiyyəti vardır. Belə ki, şagirdlər bitkilərin sistematik vahidləri (növlər, cinslər, fəsilələr, siniflər), onların bir-birinə tabe olması, eləcə də müxtəlif fəsilələrə aid olan bitkilərin ekologiyası haqqında ətraflı məlumat alırlar. Həm də iş prosesində şagirdlər bitkiləri təhlil və təyin etmək sahəsində əməli bacarıq və vərdislərə yiyələnirlər.

Bioloji-aqrotexniki xarakterdə keçirilən dərslərdə şagirdlər bir sıra mühüm mədəni bitkilərin (yerli istehsal əhəmiyyətli) bioloji xüsusiyyətlərini, onların aqrotexniki qaydada becərilməsi və ümumi sistematikada tutduğu yerini öyrənirlər.

Birinci və ikinci tip dərslərdə şagirdlər yeni mövzunu yerli floradan hazırlanmış herbari materialları üzərində öyrənirlər. Bu məqsədlə laboratoriya məşğələsi keçirilir və şagirdlər bitkiləri morfoloji cəhətdən təhlil və təyin etməyə alışdırılır, tapşırıqların şagirdlər tərəfindən necə yerinə yetirilməsi daima yoxlanılır.

Bu zaman şagirdlər bitkiləri bütövlükdə və yaxud onun üzvlərini ayrı-ayrılıqda xarakterizə etməyi bacarmalıdır və müşahidədə onların biliyi aşkara çıxarılmalıdır. Belə yoxlama aparılmadıqda, şagirdlər morfoloji, sistematik təhlildə ciddi səhvlərə yol verə bilərlər.

Məqalənin əlyazmasında öz faydalı təklif və qeydlərinə görə BDU-nun Botanika kafedrasının müdiri b.e.d, prof. Qurbanov Elşad Məcnun oğluna təşəkkür etməyi müəllif özünə borc bilir.

ƏDƏBİYYAT

1. Qrossheyms A.A. Azərbaycan florası. I-III cild, Bakı 1934-1935- ci il
2. Флора Азербайджана. Т.т. I – VIII. Издательство Академии Наук Азербайджанской ССР. Баку, 1950-1961
3. Qasımov M.Ə., Bağırov R.B. Ali bitkilərin morfolojiyası və sistematikasası. Bakı, 1959, 477 səh.
4. Dəmirov İ.A. Azərbaycanın faydalı dərman bitkiləri. Azərbaycan Dövlət

- Nəşriyyatı, Bakı, 1969, 110 səh.
5. Əhmədzadə Ə. Azərbaycanın gülçülük. Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, Bakı, 1969, 91 səh.
 6. Rzazadə R.Y. Azərbaycanın aşı bitkiləri. Azərbaycan SSR EA Nəşriyyatı, Bakı, 1949.
 7. Azərbaycanın biçənək və otlaqların yeni bitkiləri. Azərb. SSR EA Nəşriyyatı, Bakı, 1969.
 8. Qasimov M.Ə Azərbaycanın boyaq bitkiləri. Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, Bakı, 1980, 90 səh.
 9. Qasimov M.Ə Azərbaycanın ədviyyat bitkiləri. Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı-Poliqrafiya birliyi, Bakı, 1992, 175 səh.
 10. Dəmirov İ.A., Şükürov C.Z. Azərbaycanın meyvə və tərəfəz bitkilərinin müalicə əhəmiyyəti. "Maarif" nəşriyyatı, Bakı, 1990, 190 səh.
 11. Mustafayev İ.D, Qasimov M.Ə. Azərbaycanın faydalı bitki sərvətləri. Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı. Bakı, 1992, 246 səh.

ИЗ ОПЫТА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ФЛОРЫ СЕЛА СЮНДИ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ БИОЛОГИИ

А.Дж.СЕЙДАХМЕДОВ

РЕЗЮМЕ

При исследовании собранных растений обнаружены 58 семейств, 225 род и 406 видов травянистых растений

Количество видов семейств составляет большинство сложноцветные (Compositae), бобовые (Fabaceae), гибоцветные (Lamiaceae), злаки (Poaceae) лилейные (Liliaceae), зонтикоцветные (Apiaceae) и крестоцветные (Brassicaceae).

Виды в этих семейств составляет 61,58% в видах флоры.

Большинство собранных этих растений имеет способ лечения, витамины, корм, медоносные, эфирномасличные, танидоносные и декоративные.

Собранные растения при преподавании ботаники на много облегчает преподаваемых материалов, морфологические, систематические и биолого-агротехнические.

FROM THE EXPERIENCE OF TEACHING BOTANIQUE ON THE FLORA OF SYUNDYUH VILLAGE OF GOBUSTAN REGION

A.J.SEIDAHMEDOV

SUMMARY

At the investigation of the collected plants there were revealed 58 families, 225 genus and 406 species of grassy plants.

The number of family species consists of composite (Compositae), legumes (Papilionaceae), labiate (Lamiaceae), cereals (Poaceae), liliaceous (Liliaceae), umbrella-shaped (Apiaceae), crucifers (Brassicaceae).

Species in these families make 61,58% of flora species.

The majority of the collected plants are valuable as medicines, a source of vitamins, forage, as producing honey and tannin, aromatic and decorative plants.

The collected plants considerably lighten teaching Botanique when taking morphological, systematic and biological-agrotechnical analysis during a lesson.